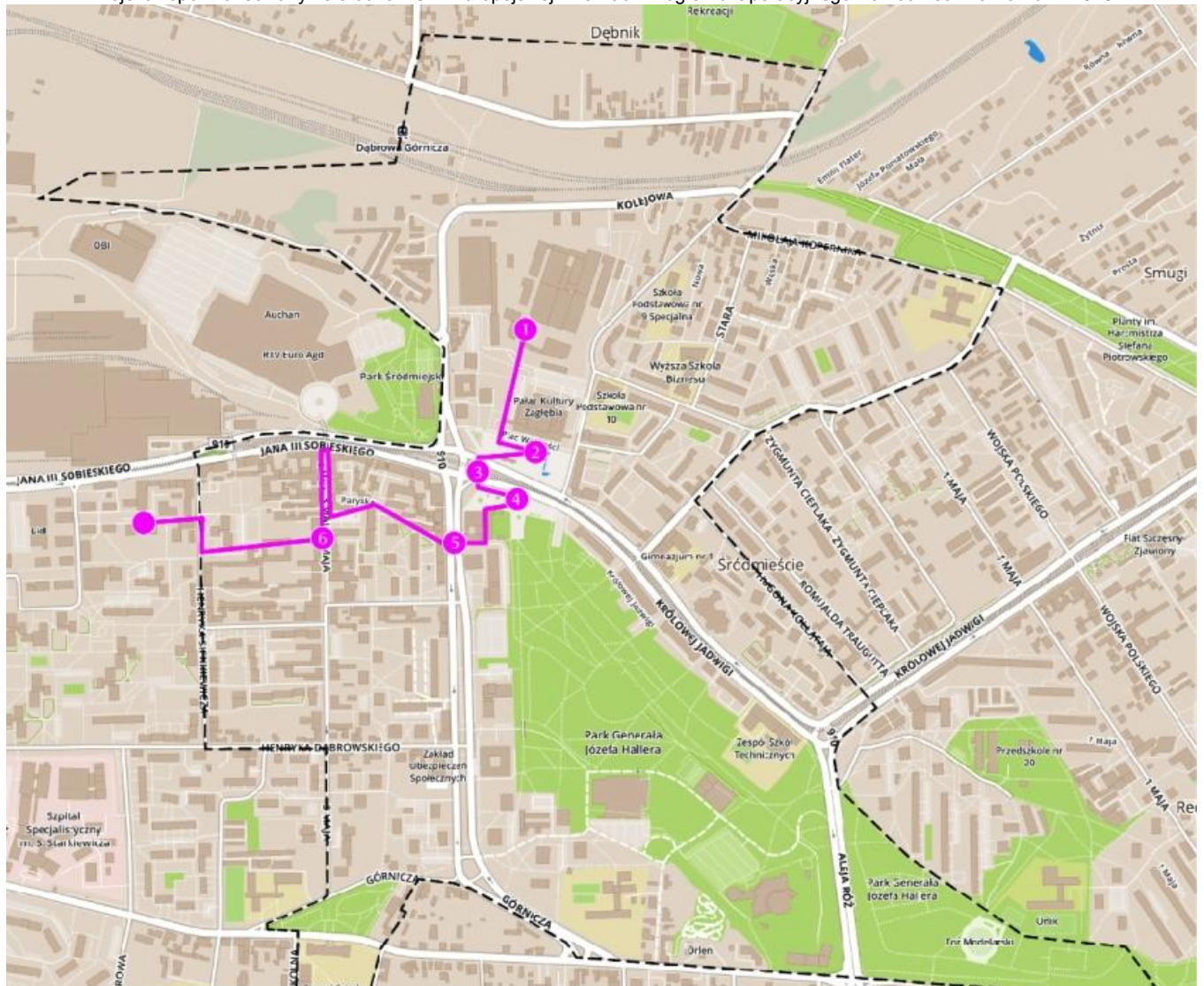

RAPORT ZE SPACERU BADAWCZEGO NR 10

Data, godzina rozpoczęcia spaceru	12.10.2017 Czas trwania spaceru: 12:30-14:00 Czas trwania warsztatu (cz. stacjonarna): ok. 14:00-15:30
Trasa	Pałac Kultury Zagłębia-teren Fabryki Pełnej Życia- ul: T. Kościuszki-Przejście Podziemne Centrum- ul T. Kościuszki – ul. Paryska –ul.3 Maja- ul. H. Sienkiewicza- Centrum Aktywności Obywatelskiej
Prowadzący spacer	Alicja Kowalska, Michalina Lulek- Majka (Stowarzyszenie Civitas)
Uczestnicy (ilość osób, wiek, płeć)	W spacerze wzięło udział 5 osób (3 kobiety, 2 mężczyzn), są to osoby aktywne społecznie, które brały wcześniej udział w innych formach konsultacjach dotyczących procesu rewitalizacji miasta, większość to mieszkańcy Śródmieścia. Część grupy to osoby aktywne również zawodowo: artysta malarz, pracownik administracyjny, członek rady osiedla, nauczyciel.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

MAPA SPACERU BADAWCZEGO nr 10 Z DNIA 12.10.2017 r.

LEGENDA:
TRASA SPACERU
MIEJSCA OPISANE W RAPORCIE

Punkt startowy: kawiarnia w Pałacu Kultury Zagłębia. Prowadzący zapoznali uczestników z projektem Program Rewitalizacji: Dąbrowa Górnicza 2022, w szczególności dot. POR Centrum, opowiedzieli o metodzie spacerów badawczych, uczestnicy podzielili się też swoimi doświadczeniami i przemyśleniami z konsultacji społecznych, w których brali udział. Prowadzący ustalili wspólnie z uczestnikami trasę spaceru. Uczestnikom szczególnie zależało na przyjrzeniu się zagospodarowaniu placu przed PKZ oraz przy DH „Centrum” oraz zapoznaniu się z efektami projektu Żywa Ulica realizowanego w tym czasie na ulicy 3 Maja.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Uczestnicy poproszeni o wskazanie **istotnych z ich punktu widzenia miejsc w centrum Dąbrowy Górniczej** wymienili następując lokalizacje:

- ważnym punktem spotkań jest Pałac Kultury Zagłębia. Jest to miejsce traktowane przez uczestników jako wizytówka miasta. Jedna z osób biorących udział w spacerze stwierdziła: *zawsze zabieram tutaj gości z innych miast*;
- istotnym punktem na mapie spotkań jest dla uczestników kawiarnia zlokalizowana w Pałacu. Jako minus tego miejsce uczestnicy wskazywali bardzo krótkie godziny otwarcia, zamykanie kawiarni przed końcem wieczornych imprez kulturalnych, bardzo skromną ofertę gastronomiczną: *nie ma nic do jedzenia, ani sałatek ani kanapek, nie mówiąc już o czymś na ciepło, brak też soków czy popularnych ostatnio smoothie*;
- wśród ważnych dla siebie miejsc uczestnicy wymieniali Park Hallera i często odwiedzaną przez nich podczas meczów siatkówki i koszykówki Halę Sportową Centrum;
- jednocześnie uczestnicy podkreślali, że czas wolny wolą spędzać poza Śródmieściem, na terenach zielonych: kompleksy wypoczynkowe Pogoria, Park Zielona.

Uczestnicy zapytani o **ich stosunek do Śródmieścia**, odpowiedzieli następująco:

- punktem wskazywanym przez nich jako centralny dla miasta jest Pałac Kultury Zagłębia i plac przed nim, chociaż jednocześnie stwierdzali, że trudno im jest wskazać jednoznacznie centrum miasta;
- uczestnicy spaceru zauważyli, że minusem przestrzeni, którą określili jako centralną dla miasta jest za mała, ich zdaniem, ilość zieleni na placach zarówno przed Pałacem Kultury Zagłębia jak i po drugiej stronie ulicy, padło stwierdzenie, że: *centrum miasta jest zabetonowane*. Zdaniem uczestników: *przydałoby się tu więcej zielonych zakątków, miejsc, gdzie można w cieniu odpocząć*. Badani zgłaszali też zbyt małą ilość ławek zarówno na placu przez PKZ jak i w Parku Hallera;
- grupa badawcza zasugerowała zmniejszenie ilości parkingów naziemnych w centrum miasta na rzecz małych parków oraz wybudowanie większej ilości parkingów wielopoziomowych zlokalizowanych przy centrach przesiadkowych mających powstać w mieście;
- jako duży minus przestrzeni Śródmieścia uczestnicy wskazywali brak komfortowego przejścia naziemnego pomiędzy Pałacem Kultury Zagłębia a Parkiem Hallera.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

W prawych kolumnach zaznaczono "x", jeśli miejsce / element przestrzeni jest:

P - kojarzone jako "pozytywne"

N - kojarzone jako "negatywne"

Z - zaznaczone jako wymagające zmiany

Przebieg trasy	P	N	Z
<p>Miejsce 1: Pałac Kultury Zagłębia i Fabryka Pełna Życia</p> <p>Spotkanie poprzedzające spacer odbyło się w kawiarni Pałacu Kultury Zagłębia, co umożliwiło wyznaczenie trasy spaceru oraz zaznajomienie uczestników z tą formą badania przestrzeni. Następnie grupa udała się na teren Fabryki Pełnej Życia. W trakcie spaceru po tym terenie pojawiły się pomysły na rewitalizację przestrzeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie kulturalnej przestrzeni całosezonowej np. w formie amfiteatru, w którym odbywałyby się pokazy taneczne, spektakle światła i dźwięk, czy koncerty; • wprowadzenie na terenie Fabryki zielonych przestrzeni w postaci łąk do piknikowania, pagórków, mikro-parków, ogrodów wertykalnych czy alei drzew; • dodanie do koncepcji zagospodarowania przestrzeni Fabryki elementu wody: oczka wodne, fontanny, sztuczna rzeka; • otwarcie w budynkach pozostałych po DEFUM hali targowej z produktami spożywczymi: świeżymi warzywami, owocami, serami czy innymi produktami regionalnymi np. miodami; • utworzenie na terenie Fabryki „Centrum Wspinaczkowego”, wykorzystującego naturalne elementy zachowanej w tym miejscu architektury przemysłowej. <p>Uczestnicy zastanawiali się również nad pomysłami, które mogłyby uatrakcyjnić przestrzeń ogrodu społecznościowego. Powstałe koncepcje można streścić następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na terenie ogrodu, powinno znaleźć się więcej miejsc zadaszonych oraz miejsc do siedzenia; • można stworzyć program mikroogródków „na wynajem” pod nazwą „Moja skrzynka w centrum miasta”: każdy chętny mógłby zaopiekować się jedną skrzynką, w której sadziłby swoje ulubione kwiaty czy warzywa, przez cały sezon byłby odpowiedzialny za tą uprawę. 	X	X	X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

NA TERENIE FABRYKI PEŁNEJ ŻYCIA

Miejsce 2: ul: Plac Wolności przed Pałacem Kultury Zagłębia

Z terenu Fabryki Pełnej Życia uczestnicy udali się w kierunku Placu Wolności. Po drodze uwagę grupy przyciągnęły trawniki zlokalizowane w pobliżu Pałacu przy stojących tam blokach mieszkalnych, które można by, zadaniem uczestników, zamienić w łatwy sposób na mały park dodając w tym miejscu kilka miejsc do siedzenia i stoliki. Idąc dalej uczestnicy dzielili się refleksjami dotyczącymi przestrzeni Placu Wolności, które można streścić następująco:

- na placu przed Pałacem brakuje zadaszanej kawiarni lub małej galerii, którą można by odwiedzić w oczekiwaniu na autobus;
- jest za mało miejsc do siedzenia, istniejące miejsca nie są osłonięte od słońca lub wiatru, taką funkcję mogłyby pełnić ściany z ogrodami wertykalnymi;
- stojące tam betonowe kwietniki są, jak ujęła to jedna z uczestniczek, *strasznie toporne i brzydkie*. Roślin powinno być więcej i powinny być tak dobrane, aby o każdej porze roku wyglądały atrakcyjnie w tak eksponowanym miejscu. Padł też pomysł, by zastąpić betonowe kwietniki ładnymi donicami z drzewami dającymi cień np. platanami, wykorzystać rośliny zimozielone, np. bukszpan

SKRAWEK ZIELENI Z BOKU PKZ, KTÓRY MÓŁGBY STAĆ SIĘ MINI-PARKIEM PO WSTAWIENIU TAM KILKA ŁAWEK I STOLIKÓW

X X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

PLAC WOLNOŚCI-BETONOWE KWIETNIKI

Miejsce 3: Przejście podziemne Centrum.

Uczestnicy udali się do przejścia podziemnego, w celu przedostania się na plac przy Domu Handlowym PSS Społem. Uwagi dotyczące tego miejsca można podsumować w kilku punktach

- przejście stanowi istotną barierę dla osób z jakąkolwiek dysfunkcją ruchową oraz dla osób z dziećmi w wózkach. W trakcie spaceru nie funkcjonowały windy umożliwiające dostanie się i wydostanie z przejścia. Po zadzwonieniu pod podany na tablicy telefon do firmy zajmującej się obsługą przekazano nam informację, że: *nie działają obie windy z powodu awarii i nie wiadomo kiedy będą znowu dostępne;*
- miejsce odbierane jest przez uczestników spaceru, jako nieprzyjemne, dzielące miasto na pół, jak ujęła to jedna z uczestniczek: *nie lubię tedy chodzić, jest ciemno i niebezpiecznie, jak tylko mogę korzystam z przejść naziemnych;*
- plusem przestrzeni przejścia jest wystawa zdjęć, oceniana przez uczestników jako ciekawa i ożywiająca przestrzeń;
- uczestnicy sugerowali zmianę tablicy ogłoszeń znajdującej się przy wejściu na przystanki tramwajowe. Obecna zdaniem uczestników jest: *okropna, zniszczona i straszny.*

TABLICA OGŁOSZEŃ
W PRZEJŚCIU PODZIEMNYM
CENTRUM

X X

Miejsce 4: Plac przed Domem Handlowym „Centrum” i wejście do Parku Hallera

Po wyjściu z przejścia uczestnicy udali się w kierunku Parku Hallera. Refleksje uczestników dotyczące tego fragmentu spaceru można zreasumować następująco:

- plac przy wejściu do parku jest niezagospodarowany. Zdaniem uczestników nie przebywa się na nim przyjemnie, miejsce nie zachęca, żeby spędzać tam wolny czas;
- dodatkowym problemem są punkty handlowe, głównie tzw. mała gastronomia, każdy wyglądający inaczej, które poprzez ten brak ujednolicenia zaśmiecają wizualnie przestrzeń, jak ujął to jeden z uczestników: *stoją tu brzydkie budy, każda z innej parafii i z innym szyldem, wygląda to jak targowisko nie jak główny plac miasta;*
- na samym placu zbyt mało ławek i miejsc zadaszonych;
- obie strony placu rozdzielone drogą są ze sobą niespójne, jak ujęła to jedna z uczestniczek: *od strony Pałacu jest ładnie i zadbane od strony Społem zupełnie inny świat, brzydko i starszy;*
- brak, zdaniem uczestników, architektonicznego zaznaczenia wejścia do Parku Hallera.

CHAOS BUDYNKÓW Z PUNKTAMI HANDLOWYMI I MAŁĄ GATRONOMIĄ POMIĘDZY DH „CENTRUM” A PARKIEM HALLERA

X X

Miejsce 5: T. Kościuszki

Po wyjściu z Parku Hallera grupa udała się w stronę ul. T Kościuszki. Sama ulica, zdaniem uczestników, charakteryzuje się brakiem pomysłu na zagospodarowanie. Uczestnicy jako wzorcową rewitalizację takiej przestrzeni podawali aleje Majakowskiego.

Dodatkowe uwagi uczestników dotyczące tej części spaceru:

- okolice ul Kościuszki 20: zupełnie zniszczona nawierzchnia chodnika, zaniedbane elewacje budynków np. budynku byłego kina Ars;
- samochody zaparkowane na chodnikach i pasach zieleni, porozjeżdżane trawniki.

X X

UL. KOŚCIUSZKI- ZANIEDBANE ELEWACJE BUDYNKÓW

UL. KOŚCIUSZKI – SAMOCHODY PARKUJĄCE NA CHODNIKACH

<p>Miejsce 6: ul. 3 Maja w trakcie realizacji projektu Żywa Ulica</p> <p>Następnie grupa udała się ul. Paryską w stronę ul 3 Maja. Poniżej lista uwag zgłaszanych przez uczestników na tym odcinku spaceru:</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestnicy żałowali, że plac przy ulicy 3 Maja nie został objęty projektem Żywa ulica, zdaniem uczestników spaceru tej przestrzeni potrzebne byłoby jakaś ożywienie, np. więcej miejsc do siedzenia, dodanie stolików, itp. Jest dużo ładnej zieleni, ale latem brakuje cienia; ulica bez zaparkowanych na niej samochodów wydała się uczestnikom spaceru dużo szersza niż ta, która widzą codziennie, entuzjazm uczestników budziło też zlikwidowanie słupków ograniczających ruch: <i>ulica zrobiła się trzy razy szersza i nie wygląda wreszcie jak parking;</i> dobrym pomysłem, zdaniem grupy, są ławki połączone z klombami; uczestnikom szczególnie do gustu przypadły jesienne kompozycje kwiatowe; uczestnicy sugerowali, że dobrym terminem na akcję promującą wyłączenie ulicy z ruchu byłaby wiosna lub lato, kiedy więcej mieszkańców mogłoby skorzystać z tej zmiany przestrzeni; zdaniem uczestników na ul 3 Maja brakuje nie tylko małej architektury, ale też drzew miejskich np. platanów, a także ogródków kawiarnianych które ożywiłyby tę przestrzeń; 	X	X
	UL. 3 MAJA W TRAKCIE PROJEKTU ŻYWA ULICA	
<p>Miejsce 7: ul. H. Sienkiewicza do Centrum Aktywności Obywatelskiej</p> <p>W tej części spaceru uwagę uczestników zwróciły:</p> <ul style="list-style-type: none"> bloki mieszkalne przy ul Sienkiewicza, które po renowacji zyskały ładne elewacje w stonowanych kolorach 	X	X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- przy bramie prowadzącej do Centrum Aktywności Obywatelskiej brak jest jakiegokolwiek informacji, przejście jest ciemne, otoczenie i nawierzchnia wymaga renowacji.

UL. H.SIENKIEWICZA- NOWE ŁADNE ELEWACJE BUDYNKÓW

UL. H.SIENKIEWICZA- WEJŚCIE DO CENTRUM AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

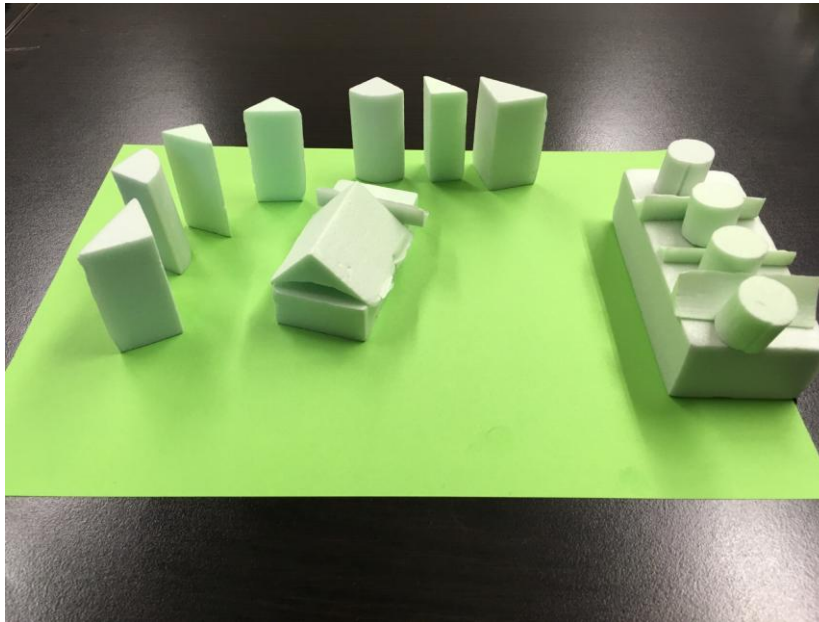
PODSUMOWANIE WARSZTATU PROJEKTOWEGO

W warsztacie brało udział 5 uczestników spaceru. Po części podsumowującej spacer badawczy uczestnicy, zainspirowani dyskusjami i oglądanymi w trakcie spaceru miejscami, stworzyli swoje projekty propozycji rewitalizacji Śródmieścia ze szczególnym uwzględnieniem placów miejskich.

W drugiej części warsztatu powstały 4 makiety prezentujących rozwiązania architektoniczne dedykowane tym właśnie przestrzeniom.

Projekty rozwiązań stworzone przez uczestników

1. ZAGOSPODAROWANIE PLACU PRZED PAŁACEM KULTURY ZAGŁĘBIA

Koncepcja zakłada zlikwidowanie obecnych betonowych kwietników, w ich miejsce powstałyby ściany zieleni – ogrody wertykalne. Na placu miałyby powstać budowla w formie szklanej piramidy, która spełniałaby funkcję malej galerii miejskiej, gdzie wystawialiby prace lokalni artyści, kolekcjonerzy itd. Galerie mogliby odwiedzać ludzie oczekujący na autobusy i tramwaje. Byłoby to połączenie obcowania ze sztuką z codziennym rytmem życia mieszkańców. Na placu pojawiłyby się też drzewa tworząc przyjemne, zielone zakątki między którymi mogliby odpoczywać mieszkańcy.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

2. ZAGOSPODAROWANIE PLACU PRZED DOMEM HANDLOWYM „CENTRUM”- koncepcja 1

Koncepcja zakłada uporządkowanie przestrzeni z małą gastronomią pomiędzy DH „Centrum” a Parkiem Hallera. Obecnie stoją tam mało efektowne, zdaniem pomysłodawcy, *budy z jedzeniem*. Pomysł opiera się na stworzeniu spójnej alei z małymi restauracjami / kawiarniami, które swoją architekturą i kolorystyką elewacji będą nawiązywały do formy Pałacu Kultury Zagłębia. Wszystkie budynki będą wykonane z cegły i będą posiadały ogródki kawiarniane, najlepiej całoroczne, ogrzewane zimą np. specjalnymi podgrzewaczami gazowymi. Od strony parku aleja będzie odgródzona żywopłotem i donicami tak, żeby siedzącym w ogródkach ludziom towarzyszyła atmosfera intymności.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

3. ZAGOSPODAROWANIE PLACU PRZED DOMEM HANDLOWYM „CENTRUM”- koncepcja 2

Pomysł zakłada ujednoczenie małej architektury na tej części placu i dopasowanie jej charakterem do placu od strony Pałacu Kultury Zagłębia. Ważnym elementem koncepcji jest wyraźne architektoniczne zaakcentowanie wejścia do Parku Hallera np. w formie bramy z elementami wodnymi, wykonanej z cegły porośniętej roślinnością pnącą.

Autor pomysłu podkreślał również, że bardzo istotną częścią przebudowy placu byłoby zwiększenie ilości drzew i miejsc umożliwiających odpoczynek.

4. OZNACZENIE WEJŚCIA DO PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO CENTRUM

Zdaniem autora wejście do przejścia podziemnego w Centrum jest obecnie zupełnie niewidoczne, szczególnie wieczorem.

Projekt zakłada stworzenie widocznego w nocy oświetlenia wejść do przejścia podziemnego. Autor pomysłu w swojej koncepcji nawiązał do wejść do stacji metra w różnych miastach europejskich. Według pomysłodawcy do oznaczenia tej przestrzeni można by wykorzystać neony, które jednocześnie byłyby atrakcyjne wizualnie i mogłyby stanowić wieczorną estetyczną ozdobę miasta i które z daleka witałyby przyjezdnych

EWALUACJA - REKOMENDACJE DOTYCZĄCE KOLEJNYCH SPACERÓW BADAWCZYCH:

W części warsztatowej pojawiły się ze strony uczestników następujące komentarze i refleksje:

- *w naszym mieście jest coraz lepiej, ale jeszcze dużo pracy czeka nas wszystkich, żeby Dąbrowa wyglądała jak duże miasto. Niektóre elementy i miejsca w Śródmieściu, np. budy z małą gastronomią, tyły kamienic, boczne uliczki wyglądają jeszcze bardzo źle;*
- *w centrum miasta jest dużo przestrzeni zaniedbanych lub zrujnowanych, które wymagają rewitalizacji np. okolice ul. Kościuszki 20 czy przejście z ul. 3 Maja na ul. Sienkiewicza;*
- *spacery dają możliwość wyrażenia opinii o tym jak wygląda nasze miasto, to dużo więcej daje niż ciągłe narzekanie, że jest źle;*
- *placę przed Pałacem Kultury Zagłębia i Domem Handlowym „Centrum” wymagają rewitalizacji, tak by mogły być wizytówką miasta i miejscem gdzie chce się spędzać czas, a nie tylko centrum przesiadkowym.*

Do badań prowadzonych w trakcie spaceru uczestnicy chętnie dodają opinie i wnioski o własnie realizowanych akcjach społecznych np.: Zróbmy sobie Ogród czy Żywa Ulica, stąd rekomendujemy włączenie przestrzeni objętych akcjami do trasy spaceru.